

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітньо-професійна програма	Фінанси і кредит
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр

Програма кваліфікаційного іспиту для студентів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Програму кваліфікаційного іспиту затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від 05 березня 2025 р. № 4

Голова циклової комісії

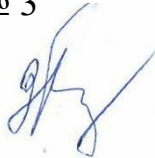

Вікторія КАЗАКОВА

Програму кваліфікаційного іспиту затверджено Педагогічною радою Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від 25.03.2025 р. № 3

Голова Педагогічної ради

Зоя ГЕЙХМАН

Пояснювальна записка

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про організацію роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», Стандарту фахової передвищої освіти України спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, інших нормативно-правових актів України з питань освіти.

Підготовка фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування здійснюється на основі освітньо-професійної програми (ОПП), навчального плану.

Відповідно до ОПП фаховий молодший бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування повинен вміти компетентно і відповідально розв'язувати типові задачі професійної діяльності.

Форма Атестації студентів – кваліфікаційний іспит, який спрямований на перевірку досягнень програмних результатів навчання, визначених та освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит.

Атестація випускників проводиться Екзаменаційною комісією на основі аналізу успішності навчання, оцінки якості вирішення випускниками професійних завдань, які ставилися на кваліфікаційному іспиті.

До Атестації допускаються студенти, які виконали навчальний план підготовки фахового молодшого бакалавра.

1. Програмні результати навчання

Студентка/студент виявляє наступні програмні результати навчання:

- застосовує професійно-профільовані знання у фінансовій сфері відповідно до видів роботи;
- знає методичні основи складу і структури фінансової системи;
- знає механізм функціонування фінансової системи держави в сучасних економічних умовах;
- знає склад, структуру і класифікації бюджету як об'єкта управління;
- вміє визначати та оцінювати порядок формування доходів та фінансування видатків бюджетів;
- здатна/здатний аналізувати склад і структуру бюджетів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання, порядок формування їх доходів та фінансування видатків;
- здатна/здатний аналізувати бюджетний дефіцит та методи його фінансування;
- здатна/здатний характеризувати державний боргу та механізм його обслуговування;
- знає склад і особливості здійснення банківських операцій;
- використовує професійно-профільовані знання і навички щодо функціонування системи страхування;
- використовує професійно-профільовані знання та навички при нарахуванні та сплаті податків, визначенні специфіки оподаткування окремих видів діяльності;

- використовує професійно-профільовані знання та навички при реєстрації малих підприємств і відкритті розрахункових рахунків;
- знає методи, організаційно-правові форми й види господарського контролю в Україні;
- застосовує знання та навички при узагальненні результатів контрольних заходів, надає пропозиції для прийняття управлінських рішень за наслідками контролю;
- розуміє зміст аудиторського висновку і звіту аудитора, вміє відстежувати виконання підприємством рекомендацій аудитора;
- вміє оцінювати стан, проблеми та перспективи здійснення фінансової діяльності підприємства;
- визначає порядок створення фінансових ресурсів підприємств та можливих напрямків їх використання, планування джерел формування і використання фінансових ресурсів;
- здатний ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання;
- застосовує компетентності, набуті при вивченні спеціалізованих фахових дисциплін в процесі розв'язання практичних задач;
- здатний до використання професійно-профільованих знань й умінь із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

2. Методика та форма проведення

Екзамен проводиться у комбінованій формі з використання сервісних служб Google, зокрема: Google forms – для проведення тестування.

Етапи проведення екзамену.

I. Підготовчий етап. Проводиться консультація до проходження атестації.

II. Проведення кваліфікаційного іспиту:

Екзаменаційні завдання складаються з двох частин:

- 1) тестування;
- 2) розв'язання ситуаційних задач.

На початку екзамену студентки/студенти обирають екзаменаційні білети, після чого виконують тестові завдання кваліфікаційного іспиту з використанням сервісу Google Forms. Термін виконання завдання – 40 хвилин.

Після виконання тестових завдань студенти приступають до виконання практичних завдань. Підготовка до відповіді тримає 20 хв. По закінченні терміну підготовки екзаменаційна комісія заслуховує відповідь студентки/студента, яка триває 10-15 хвилин.

III. Підведення підсумків. Оголошуються результати складання екзамену.

3. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання дозволяють зробити висновок щодо рівня підготовки випускника Фахового коледжу «Універсум» та відповідності його набутій спеціальності. При цьому виявляються обсяг знань, їх системність, рівень засвоєння, вміння застосовувати набуті знання при виконанні практичних завдань.

Білети кваліфікаційного іспиту складаються з комплексного практичного завдання та 25 тестових завдань. Комплексне практичне завдання та виконання тестів оцінюються в 100 балів кожне. Відповідь на кваліфікаційному іспиті оцінюється як

середнє арифметичне між оцінкою за виконання тестів і оцінкою за виконання комплексного практичного завдання.

Критерії оцінювання завдань екзаменаційного білету

Бали	Критерії оцінювання завдання
Виконання тестів і встановлення правильності тверджень	
1 бал	Правильно виконаний тест або встановлене твердження
0 балів	Неправильно виконаний тест або встановлене твердження
Встановлення відповідності між поняттями та їх визначеннями	
5 балів	Встановлено всі відповідності в повному обсязі
4 бали	Встановлено відповідності 4 понять з 5 запропонованих
3 бали	Встановлено відповідності 3 понять з 5 запропонованих
2 бали	Встановлено відповідності 2 понять з 5 запропонованих
1 бал	Встановлено відповідності 1 поняття з 5 запропонованих
0 балів	Не встановлено відповідності жодного з запропонованих понять
Виконання ситуаційної задачі	
45 – 50 балів	Виконано в повному обсязі
36 – 44 балів	Практичне завдання виконано в повному обсязі, але допущені незначні помилки або завдання виконано не раціональним способом
26 - 35 балів	Завдання виконано неповністю, але більше ніж на 2/3 загального обсягу. Допущенні помилки у виконанні завдання. Алгоритм виконання завдання правильний
16 – 25 балів	Завдання виконано більше половини. Алгоритм виконання завдання порушений, що привело до неправильного результату
0 - 15 бали	Завдання не виконано, або виконано менше ніж на половину

Шкала оцінювання результатів кваліфікаційного іспиту

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	0-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

4. Програма кваліфікаційного іспиту

1. Поняття, суть і функції фінансів.
2. Фінансова система України.
3. Фінансова політика і фінансовий механізм.
4. Фінанси підприємницьких структур.
5. Державні фінанси.
6. Бюджет і бюджетна система.
7. Доходи і видатки державного бюджету.
8. Податки і податкова система.
9. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення.
10. Місцеві фінанси.
11. Державний кредит і державний борг.
12. Страхування і страховий ринок.
13. Фінансовий ринок.
14. Міжнародні фінанси.
15. Основи фінансів підприємств і організацій.
16. Організація грошових розрахунків підприємств.
17. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства.
18. Формування і розподіл прибутку підприємства.
19. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.
20. Оборотно-кредитні засоби та їх організація на підприємстві.
21. Капітал підприємства.
22. Фінансові зобов'язання підприємств.
23. Фінансова діагностика підприємства.
24. Фінансове планування на підприємствах.
25. Фінансова санація та банкрутство підприємств.
26. Сутність і види податків.
27. Організація податкової системи.
28. Облік платників і надходжень податків до бюджету.
29. Податок на додану вартість.
30. Акцизний податок і мито.
31. Податок на прибуток підприємств.
32. Податок з доходів фізичних осіб.
33. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
34. Плата за ресурси та послуги.
35. Інші податки та податкові збори.
36. Ухиляння від податків та перекладання податків.
37. Неподаткові платежі до бюджету.
38. Сутність та роль бюджету держави.
39. Бюджетна класифікація та бюджетне планування.
40. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Державний кредит.
41. Бюджетна система та бюджетний устрій.
42. Бюджетне регулювання та міжбюджетні відносини.
43. Система доходів бюджету.

44. Система видатків бюджету.
45. Видатки бюджету на економічну діяльність держави.
46. Видатки бюджету на соціальну сферу та соціальний захист населення.
47. Видатки бюджету на національну оборону та управління.
48. Історичні аспекти виникнення і розвитку банківських систем.
49. Суть, типи, принципи та функції банківської системи.
50. Структурні компоненти банківської системи України.
51. Теоретичні основи банківських операцій, послуг і продуктів.
52. Загальні основи побудови бухгалтерського обліку в банках.
53. Організація обліку в комерційних банках.
54. Грошовий обіг і банківські платіжні системи.
55. Касові операції банків та їх облік.
56. Розрахункові операції банків та їх облік.
57. Операції з власним капіталом банків та їх облік.
58. Депозитні операції банків та їх облік.
59. Кредитні операції банків та їх облік.
60. Операції з основними засобами і нематеріальними активами банків та їх облік.
61. Операції банків з матеріальними цінностями та їх облік.
62. Операції банків з цінними паперами та їх облік.
63. Операції банків з фінансовими інвестиціями та їх облік.
64. Операції банків з іноземною валютою та їх облік.
65. Доходи, витрати і фінансові результати діяльності комерційних банків та їх облік.
66. Фінансова звітність комерційних банків.
67. Сутність, принципи та роль страхування.
68. Класифікація страхування.
69. Страхові ризики та їх оцінювання.
70. Сутність та структура страхового ринку.
71. Страхова організація.
72. Порядок укладання та ведення страхової угоди.
73. Визначення страхових тарифів.
74. Доходи, витрати та прибуток страховика.
75. Страхова послуга та особливості її реалізації.
76. Порядок укладання та ведення страхової угоди.
77. Страхові послуги у підприємницькій діяльності.
78. Особисте і транспортне страхування.
79. Регулювання страхової діяльності.
80. Фінансова надійність страховика.

***Зразок завдань екзаменаційного білету
кваліфікаційного іспиту***

1. Виконайте тестові завдання за посиланням на корпоративній пошті.

2. Розв'яжіть практично-ситуаційну задачу.

Умова: протягом звітного періоду відбулися наступні господарські операції:

1. Підприємство, зареєстроване як платник ПДВ, реалізувало готову продукцію

на загальну суму 1500 тис. грн. (в т. ч. ПДВ).

2. Підприємство придбало виробничі запаси на загальну суму 1800 тис. грн. (в т. ч. ПДВ).

3. Підприємство отримало кредит банку на суму 60 тис. грн. для поповнення обігових коштів строком на 3 місяці з розрахунку 14% річних. Оплата нарахованих відсотків здійснюється щомісяця. Метод розрахунку відсотків – “факт/360”. Одноразова комісія банку складає 1% суми кредиту.

Завдання:

- 1) здійснити розрахунок підприємства з нарахування і сплати ПДВ;
- 2) вказати, на які цілі підприємство має право брати кредит;
- 3) скласти графік погашення кредиту (табл. 1).

Таблиця 1

Графік погашення кредиту, процентів та комісійних

Місяці	Сума нарахованих процентів, грн.	Виплата заборгованості за кредитом, грн.	Платіж всього, грн.	Залишок заборгованості за кредитом, грн.
0 (отримання кредиту)	0	0	0	60000
1 (28 днів)		20000		
2 (31 день)		20000		
3 (30 днів)		20000		
Всього				×

Зразок відповіді на завдання білету кваліфікаційного іспиту

1. Підприємство-платник ПДВ здійснює розрахунок з нарахування і сплати податку. Базова ставка податку складає 20%. При цьому проводиться розрахунок ПДВ-зобов'язання та ПДВ-кредиту. ПДВ-зобов'язання виникає у підприємства в процесі реалізації, а ПДВ-кредит – при придбанні. Якщо розмір ПДВ-зобов'язання перевищує розмір ПДВ-кредиту, то різниця сплачується підприємством до бюджету.

Розрахуємо розмір ПДВ-зобов'язання підприємства:

$$1500 \times 20 / 120 = 250 \text{ тис. грн.}$$

Даний розрахунок обумовлений тим, що розмір ПДВ вже включено у загальну суму доходу, отриманого від реалізації.

Аналогічно проводимо розрахунок ПДВ-кредиту:

$$1800 \times 20 / 120 = 300 \text{ тис. грн.}$$

Визначаємо різницю між розміром ПДВ-кредиту і ПДВ-зобов'язання:

$$300 - 250 = 50 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, підприємство має право на відшкодування ПДВ з бюджету в розмірі 50 тис. грн.

2. Основні цілі кредитування наступні:

- розширення виробництва;
- розвиток нового бізнес-проекту;
- відкриття нових торгових точок і філій;
- закупівля нового товару і підтримка товарообігу компанії;
- оновлення обладнання та необхідної техніки;
- придбання нерухомості;
- купівля автомобіля (в комерційних цілях);
- ремонт обладнання або нерухомості.

3. Кредити на поповнення обігових коштів беруться з метою придбання оборотних ресурсів для забезпечення безперервного і ефективного виробничого процесу.

4. Графік погашення кредиту банку має наступний вигляд (табл. 1):

Таблиця 1

Графік погашення кредиту, процентів та комісійних

Місяці	Сума нарахованих процентів, грн.	Виплата заборгованості за кредитом, грн.	Платіж всього, грн.	Залишок заборгованості за кредитом, грн.
0 (отримання кредиту)	0	0	0	60000
1 (28 днів)	653,33	20000,0	20653,33	20000
2 (31 день)	482,22	20000,0	20482,22	20000
3 (30 днів)	233,33	20000,0	20233,33	0
Всього	1368,88	60000,0	61368,88	×

5. Рекомендовані джерела

Література, що рекомендується для підготовки до кваліфікаційного іспиту, визначається викладачами на основі списків, що подаються в програмах з навчальних дисциплін: законодавчо-нормативних актів, монографій, посібників, підручників.

1. Бережна А.Ю., Філонич О.М. Бюджетна система : конспект лекцій з дисципліни для підготовки до єдиного фахового вступного випробування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. 104 с.

2. Благун І.Г., Сорока Р.С., Єлейко І.В. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2021. 314 с.

3. Бюджетний Кодекс України : Кодекс від 08.07.2010 №2456-VI. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

4. Качула С.В., Лисяк Л.В., Добровольська О.В. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. в схемах і таблицях. Дніпро : Монолит, 2022. 200 с.

5. Кириленко О.П., Гринчишин П.С., Лободіна З.М. Казначейська система : підруч. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 363 с.

6. Костякова А.А., Захарова Н.Ю., Кучеркова С.О., Ілляшенко К.В., Звітність підприємств. Практикум: навч. посіб. Частина І. «Фінансова звітність». За заг. ред. к.е.н., доцента А.А. Костякової. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 176 с.

7. Кремінь О.І., Кремінь В.М. Фінанси : навч. посіб. 4-те вид. К. : ЦУЛ, 2022. 416 с.

8. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. Банківська система : підруч.; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.

9. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с

10. Матвійчук Н.М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання).

Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.

11. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.

12. Нікіфоров П.О., Гладчук О.М., Марич М.Г., Федішин М.П. Банківська система : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 224 с

13. Павелко О.В. Облік і звітність у банках : навч. посіб. [Електронне видання]. Рівне : НУВГП, 2022. 336 с.

14. План рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України : Постанова Правління Національного банку України від 11.09.2017 р. №89. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=55228582>.

15. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

16. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

17. Скаско О.І., Сарахман О.М., Рябова О.В. Фінансовий облік у банках : навч. посіб. Львів: Видавництво «Левада», 2023. 255 с.

18. Сокурєнко В.В., Швець Д.В., Бортник С.М., Ткаченко С.О. Фінанси підприємств : підруч. за заг. ред. В.В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

19. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. К. : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2021. 327 с.

20. Стойка О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підруч. за ред. О.Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир : Поліський університет, 2024. 317 с.

21. Томнюк Т.Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці : ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

22. Утенкова К.О. Облік у банках: практ. посіб. Харків: 2021. 176 с.

23. Ушакова О.А. Банківські операції: навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2021. 226 с.

24. Фінанси підприємства: підруч. за ред. Т.О. Ставерської, А.В. Непрана. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2024. 906 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Міністерство фінансів України : URL : <https://www.minfin.gov.ua/>.

3. Державна податкова служба України. URL : <https://tax.gov.ua/>.

4. Фінанси України : науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал. URL : <http://finukr.org.ua/>.

5. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.

6. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7. Державна регуляторна служба України. URL : <https://www.drs.gov.ua/>

6. Матеріали довідкового характеру і технічні засоби, дозволені для використання під час екзамену

У процесі підготовки та відповідей на запитання під час кваліфікаційного іспиту студенти можуть використовувати План рахунків бухгалтерського обліку банків України і калькулятор для здійснення розрахунків.